

Criza si revenirea la normalitate

Treptat, fara a ne da de veste, criza economica s-a instalat confortabil in pozitia de inamic numarul unu al societatii romanesti. Economia "trosneste" sub greutatea dificultatilor de finantare a companiilor, ale proceselor de restructurare impuse de situatia economica actuala si nu in ultimul rand din cauza unui pesimism puternic, exprimat de aproape toti actorii economici. Mediul politic combate in fiecare zi criza si da vina pe criza pentru orice nereusita. Nu in ultimul rand cetateanul de rand isi schimba comportamentul, consuma mai putin, incearca sa economiseasca, priveste cu neliniste ziua de maine.

Desi criza a devenit un "dusman" omniprezent si mai ales omnipotent, ar fi gresit sa nu sesizam si partea pozitiva a ei. Macar pentru a deveni mai optimisti. Cu siguranta o criza economica atat de profunda, venita intr-un context de crestere economica galopanta, este pentru Romania o oportunitate din mai multe puncte de vedere.

Ma voi opri asupra unuia pe care il vad de importanta maxima. Si anume sansa pe care criza o creaza de a reveni la normalitate. Romania si-a trait ultimii douazeci de ani intr-o mare de excese. De la politic la economic, societatea romaneasca a experimentat diferite variante una mai excentrica decat alta, toate avand un numitor comun: lipsa de normalitate.

Aceasta situatie este, in fond, explicabila prin prisma celor cizzeci de ani de comunism, perioada care a cumulat frustrari incomensurabile, energii negative semnificative, handicapuri imense de civilizatie si educatie. Evident ca aceasta "zestre" ne-a insotit in anii din urma si inca ne va insotii, insa daca pana acum aveam sanse infime pentru a gasi drumul normal, de mijloc, echilibrat, in acest moment sansele noastre cresc considerabil.

In primul rand pentru ca situatia actuala intrupe brusc drumul spre "standardul european" pe care fiecare roman se simtea dator si capabil sa il atinga. Jinduind la ceea ce vedea in Europa, acum larg deschisa si romanilor, uitam ca acel nivel nu se compune doar din capacitatea financiara de a consuma ci mai ales din deprinderi si caracter format in zeci si sute de ani de munca, educatie si perseverenta. Astfel doream totul repede si comod, iar spre ghinionul nostru acest lucru, pentru moment, era si posibil. In acest mod cultura creditului si a vietii pe datorie a devenit un lait-motiv al cetateanului roman, in goana sa pentru atingerea unei bunastari nenaturale.

O astfel de realitate nu avea cum sa nu influenteze fiecare componenta a societatii romanesti. Toti paream mai multi sau mai putin bogati, toti doream si ne permiteam. Economia romaneasca si mai ales comportamentul economic al romanilor s-a transformat si el conform vremurilor. Speculatia, investitia pe datorie, consumul care omoara si cea mai firava economie erau lucruri devenite deja banale.

In acest moment putem vedea, cu o claritate nesperata, ca drumul ales era unul prost si care nu avea un orizont prea indepartat. Acum putem, si datorita lipsei de alternative, sa analizam corect modelului european pe care am incercat sa il adoptam in mare graba si evident intr-un mod superficial. Abia acum lectiile economice pe care ar fi trebuit sa le cunoastem vor putea fi invatate.

In acelasi ton si piata bursiera romaneasca, o piata cu excese evidente si cu o volatilitate a cursurilor si valorilor tranzactionate aflat la niveluri mult prea ridicate, poate din acest moment sa spera in a-si crea acea baza fara de care orice dezvoltare viitoare nu poate fi durabila. Avem acum sansa ca mult mai multe companii sa priveasca catre Bursa cu speranta, ca tot mai multi investitori sa renunte la

speculatia pura pentru a-si creea portofolii performante peste luni si ani de acum incolo. Si poate cel mai important avem sansa ca mecanismul pietei bursiere sa fie insusit, aplicat si exploatat de economia romaneasca in interesul tuturor. Iar pe deasupra tuturor se pare ca incepem sa ne dorim normalitatea mai mult decat oricand...

Alin Brendea
Dir. Operatiuni Prime Transaction
12 iunie 2009